Тыднёвік Магілёўскі

№ 7 (38)
10.04.98

ГОРКАЯ ПАДЗЕЯ ТЫДНЯ

"Тебе что, Россия не нравится?!"

... Успамінаецца эпізод са знакамітага фільма "Холодное лето 53-го". Бандыт злосна і здзекліва пытаецца ў палітычна-ссыльнага: "Тебе что, падла, Советская власть не нравится?!"

У сённяшняй беларускай рэчаіснасці гэтае ж пытанне гучыць крыху ў новай рэдакцыі, дзе замененае толькі адно слова. Зьмянілася тaксама і расстаноўка пэрсанажаў. Там былі крымінальнікі і палітычна асуджаныя. У нас – міліцыянты, суддзі, пракуроры і палітычна затрыманыя. Змест і сэнс пагрозлівай і нялюдскай сітуацыі, афарбаванай гэтым, для іх рытарычным, пытаннем, засталіся ранейшымі. Чалавек- патрыёт, чалавек з душой і сумленнем для гэтых істотаў, жыруючых пры таталітарнай уладзе, ёсць нішто іншае, як толькі "лагерная пыль". Мала розніцы ў тым, ува што апранутыя гэтыя істоты: у паласатую робу крымінальніка, або ў плямістую ўніформу ахоўніка парадку. Сутнасць адна, агульная ...

У Менску 2-га красавіка падчас мітынгу патрыятычнай моладзі ў абарону суверэнітэту і незалежнасці Бацькаўшчыны, насуперак лукашэнкаўскаму "дню единения народов Белоруссии и России", з неадэкватнай жортскасцю былі збітыя, схопленыя і кінутыя за краты як меней 40 чалавек. Частка з іх пасля так званага следства ўжо атрымала на судовым канвэеры суткі арышту або шалёныя штрафы. У ліку тых, каму далі 15 сутак, магілёўскі студэнт, нядаўна выключаны з інстытута за палітыку, Ясь Абадоўскі. Менскаму студэнту Паўлу Севярынцу, лідэру Маладога Фронту, і 15-гадоваму навучэнцу ПТВ Зьміцеру Васьковічу пагражае "крымінальная справа" па артыкулу "до пяти лет".

Нядаўна, як ведама, працяглыя, але меншыя тэрміны атрымалі ў Менску юнакі Вадзім Лабковіч, Аляксей Шыдлоўскі і Вадзім Кабанчук. Як бачым, пакаранне за станоўчы адказ на пытанне, якое вынесена ў загаловак, увесь час падвышаецца па злобнай шкале нашай таталітарнай улады. Аднак падвышаецца і непахіснасць патрыётаў. За імі – перамога.

РЭДАКЦЫЯ ТМ

Моладзь за Беларусь

Прыйшоўшы ў па-за тую пятніцу на паседжанне Маладога Фронту, я быў прыемна здзіўлены прысутнасцю ў штаб-кватэры менскіх гасцей: Паўла Севярынца (лідэра сталічнага МФ), Аляксея

Янукевіча (старшыні Заводскае Рады) і яго намесніцы, вельмі пекнай дзяўчыны Натальлі Маковік, якая нядаўна была абраная "Міс Малады Фронт'98".

Нягледзячы на неспрыяльныя ўмовы (маецца на ўвазе халоднае памяшканне), канфэрэнцыя прайшла жвава і, на мой погляд, паспяхова. Выступілі як нашыя сябры МФ, так і менчукі. Севярынец даваў пра дзейнасць арганізацыі ў Менску, паведаміў пра рост аўтарытэту МФ і, адпаведна, шэрагаў сябраў і прыхільнікаў. Па ягоных словах, Малады Фронт – гэта костка ў горле інтэграстаў і вертыкальшчыкаў. Павал, які зьяўляецца і старшынёй культурніцкай камісіі, падзяліўся ўласным досведам прапаганды беларушчыны, на якую ён раіў зьвярнуць большую ўвагу: праводзіць шоў-віктарыны, беларускія дыскатэкі, канцэрты, і г.д. Менавіта гэта больш цікавіць моладзь, якая адкрывае для сябе невядомую ёй дагэтуль духоўную глыбіню роднай мовы й гісторыі. Акрамя навінаў, менчукі прывезлі некалькі найменняў касэтаў з запісамі беларускіх выканаўцаў, зборнікі "Зборы Беларушчыны" і газэту "Маладзёвы Веснік".

Падчас канфэрэнцыі прайшлі выбары ў мясцовую Раду Маладога Фронту. Старшынёй быў абраны Андрусь Кавалёў. Была дасягнута дамоўленасць аб шчыльным інфармацыйным супрацоўніцтве.

Віталь МАКАРАНКА

Адукацыя для дэмакратыі. Бабруйск

Напрыканцы сакавіка ў Бабруйску прайшоў яшчэ адзін сэмінар для неўрадавых арганізацый Беларусі па праграме "Фонда адукацыі для дэмакратыі". Вялі яго тыя трэнеры, якіх падрыхтавалі на папярэдніх сэмінарах. Удзел у цікавым праекце ўзялі сябры БНФ "Адраджэньне", Маладой Грамады, Грамадзянскага Форуму ды некаторых іншых пакуль малавядомых грамадскіх арганізацый.

Навучанне праходзіла, як заўсёды, па інтэрактыўнаму мэтаду, які зашмат больш падабаецца моладзі, бо вельмі адрозніваецца ад звыклай "загрузкі" ведамі. Да таго ж такі мэтад дазваляе студэнтам скінуць уласную закамплексаванасць, якую можна пабачыць у шмат якіх дзяржаўных навучальных установах.

Два дні сэмінару ў Бабруйску дазволілі далучыць да карыснай справы новую групу моладзі, якая выказала жаданне ўдзельнічаць у гэтай праграме і надалей.

ДЗЯНІС НОВІКАЎ

МАГІЛЁЎСКАЕ РЭХА СЬВЯТА БНР

Сорак гадзінаў перад абвяшчэньнем маёй Беларускай Народнай Рэспублікі

О, Беларусь,
О, Беларусь мая! Імя тваё – пякучы сымбаль болю!..

Натальля Арсеньнева

Свой расповяд я дазволю сабе распачаць наступным выказваньнем: "Нянавісьць – пачуцьцё раба". Хада падзеяў 21-23 сакавіка пераканалі мяне ў праўдзівасьці гэтых словаў.

У суботу, 21 сакавіка, я разам з дзвюма сябрамі, Дзянісам Новікавым і Андрусём Дзьвігуном быў затрыманы на перакрыжаваньні вуліц Піянэрскай і К.Лібкнехта. Падставай затрыманьня сталася, на чым хачу засяродзіць вашую ўвагу, падазрэньне ў абрабаваньні намі кватэры. Нас затрымалі й абшукалі міліцыянты, узброеныя аўтаматамі. Дзеяньні гэтых людзей у вопратцы колеру "хакі" відавочна падабаліся ім самім. Потым нас адвезлі ў пастарунак. Калі "театр начинается с вешалки", а па выгляду вакзалу складваецца ўяўленьне пра горад, дык па пастарунку можна зрабіць высновы аб гаспадарох гэтае ўстановы. Бруд, неахайнасьць, брыдкаслоўе, лаянка – першае, што кідаецца ў вочы. А пра тое, што мы – магчымыя рабаўнікі кватэры, у пастарунку адразу ж забыліся. На пытаньне, ці магу я даведацца аб сапраўдных падставах затрыманьня, я не пачуў адказу, на што выказаў свой пратэст, ды, натуральна, адмовіўся што-небудзь казаць і падпісваць. Ніякога ўплыву на "руплівую працу" міліцыянтаў гэта не зрабіла. Наступнае патрабаваньне – патэлефанаваць майму адвакату – выклікала толькі сьмех. Мая заява аб тым, што я дрэнна валодаю "языком межнационального общения", была адрынутая наступнымі словамі: "А чаго ты тут жывеш". Між тым з маёй валізкі міліцыянты "изьяли" два бел-чырвона-белых сьцяга, абцужкі ды засьцярагальны пас.

Асноўнае, чаго яны дамагаліся, гэта: "куды іўшлі", "зь якой мэтаю" ды "хто размаляваў муры гораду непрыгожымі выказваньнямі, адрасаванымі кіраўніку дзяржавы ды падуладным яму структурам". Аднак іх "наезды" відавочна ніякага плёну ня мелі. Менавіта годнасьць, пачуцьцё собскага гонару хлопцаў вельмі моцна раздражнялі чараговых афіцэраў і сяржанта. Падчас нашай размовы яны ўжывалі падобныя выразы: "зона", "бивни", "сколько вам платят долларов", "я б вас к стенке ставил" і г.д. Тымчасам Дзяніса накіравалі ў "обезьянник", а мяне, каб больш зручна было палохаць сямнаццацігадовага Андруся, таксама выдалілі, але ў суседняе памяшканьне. Хутка, аднак, мяне перавялі й адтуль у іншы "зьвярынец", патлумачыўшы гэта тым, што я шмат чую таго, што адбываецца ў аператыўным пакоі. "Па-сяброўску" сяржант папярэдзіў мяне, што хутка я пазнаёмлюся з "блатнымі". Словы, якімі я быў сустрэты ў новым прытулку, былі – "ах ты фашыст!" Пасьля невялікай патасоўцы пачалася шчырая размова. Высьветлілася, што "змагара з фашызмам" завуць Віця, што ён апынуўся тут выпадкова, бо замест вар'ятні яго бацька выклікаў міліцыю. Цягам нашае размовы ён зьдзіўляўся маёй беларускай мове, і нарэшце абазваў мяне "умным дыбілам". Паводле Віціных тлумачэньняў "умны" – таму, што ведаю неблага беларускую мову, а "дыбіл" – таму, што я "Бэ эн Фэ". Відавочна, ён не мог зразумець, за якія ідэялы змагаецца арганізацыя з такім дзіўным назовам. Праз гадзіну нашых шчыраваньняў у камэру заглянуў міліцыянт. Было бачна, што ён не быў задаволены тым, што з "блатным" спакойна размаўляюць, ды яшчэ па-беларуску. Відаць, ён разьлічваў пабачыць нешта іншае. Зачыніўшы дзьверы, ён сышоў. Хутка, прапанаваўшы мне пад'есьці, Віця лёг на падлогу ды заснуў.

Раніцай мае прыгоды мелі працяг у спэцразьмеркавальніку на Крупскай. Пасьля фармальнасьцяў я быў накіраваны ў камеру № 2. Сапраўды, краіна можа ганарыцца тым, што напрыканцы XX стагодзьдзя ў вясковыя храмы пачалі завозіць марозіва. У гэтым я пераканаўся, убачыўшы тое, з дазволу сказаць, памяшканьне, дзе ўтрымліваюцца людзі, якія зьдзейснілі адміністратыўныя парушэньні. Перанасычанасьць паветра вільгацьцю, выпарамі чалавечых целаў, цьмянае асьвятленьне, злавонія – гэта спрыяе пераўтварэньню здаровага чалавека ў інваліда, а не ў законапаслухмянага грамадзяніна.

Насельнікі гэтай камеры нумар два самі сябе называлі "сямейнымі рэцыдзівістамі". Аднаго туды ўпладкавала жонка, другога – цешча, трэці, будучы пьяным, паспрачаўся зь міліцыянтамі ... Усяго нас было ў камеры памерам 6 на 6 мэтраў, дзе знаходзілася й прыбіральня, 16 чалавек. Як мне патлумачылі, гэта – нармальна, бывае і больш, і тады людзі сьпяць па чарзе на ложку, што ўзьняты на вышыню аднаго мэтру ад падлогі. Апасьля ночы, праведзенай на гэтым ложку, з пачуцьцём вінаватасьці ўспамінаеш сваю старую канапу. Увогуле нам былі радыя, бо мы былі новыя, не падобныя на астатніх. А дамінантай агульнага настрою была абыякавасьць, – маўляў, нічога, перажывем, не апошні раз сюды патрапілі ...

Вельмі хочацца ўзяць у двукосьсе слова "суд", які адбываўся (у тым ліку над намі) ў панядзелак, 23 сакавіка. Ён праходзіў у памяшканьні пастарунку, куды была дастаўленая судзьдзя. Акрамя яе, у склад суду ўваходзілі яшчэ два міліцыянты, адпаведна праваруч і леваруч судзьдзі. Атрымалася сапраўдная "тройка", як у 30-я гады. На кожную справу падсудных, якіх выводзілі з "обезьянника", прыходзілася прыкладна па 10 хвілінаў, – судзьдзя задавала некалькі пытаньняў ды выносіла вырок. "Канвэер" замарудзіўся пры разглядзе нашае справы. Патрабаваньне прадаставіць мне юрыдычнага прадстаўніка ды перакладчыка відавочна зьбянтэжыла жанчыну-судзьдзю. У прадстаўніку было адмоўлена, але перакладчык быў дазволены. Уразіла судзьдзю і тое, што ў нашай беларускай мове не існуе маскоўскага брыдкаслоўя, што мы размаўляем па-беларуску не толькі на судох, але і ў будзённым жыцьці. Мабыць, зразумеўшы ўсю абсурднасьць абвінавачаньняў, судзьдзя вынесла апраўдальны вердыкт.

Вяртаньне дамоў ... Сорак гадзінаў, праведзеных ў зьняволеньні, вельмі моцна нагадваюць цябе, што ёсьць родны дом, дзе цябе чакаюць каханыя людзі: твая сямья, твая жонка, тваё дзіця.

Алесь АСІПЦОЎ,
рабочы,
старшыня згуртаваньня
"Патрыёты Бацькаўшчыны. Рух у Эўропу"

МЕСТНАЯ ЖИЗНЬ БАЖ:
ОТЧЁТ О КОМАНДИРОВКЕ

Основы демократии для Беларуси закладываются и на... Тайване (в том числе)

...Ближе к концу семинара случился у меня довольно резкий спор с Андреем Киштымовым, представлявшим Институт истории Белорусской Академии наук. Разговор, как водится, зашёл о политике, о перспективах демократии в Беларуси. А дуэт оппонентов в лице историка и журналиста придал спору своеобразный колорит, сведя в полемике фундаментальные знания с бессистемными, логику - с изворотливостью. Яблоком раздора послужил тезис Киштымова о том, что в историческом контексте "целеполагание, движущее массами, никогда не совпадает с результатом".

Сейчас, спокойно осмысливая спор, я даже и не понимаю, почему так рьяно оспаривал научные доводы и ещё меньше помню, чем их парировал. Возможно, раздражал этот наукообразный термин – целеполагание, которым Андрей утяжелял свою каждую вторую фразу. Хотя ведь действительно, все самые убедительные примеры в европейской истории нашего века – на его стороне. Буржуазная революция в России привела к захвату власти большевиками. Реванш состоялся в тени "перестройки", когда попытка "улучшить" социализм закончилась установлением в той же России капиталистических отношений. Это исторические "двухходовки". Более сложные комбинации, подтверждающие тезис, можно наблюдать на примерах наших восточно-европейских и северных соседей.

...Вспомнил я о нашем споре не для того, чтобы спустя месяц признаться в своей неправоте. А для того, чтобы, рассказывая о семинаре "Поляки и русские – для белорусов", отметить, что и здесь организаторы и участники тоже получили результат, далёкий от "целеполагания". (Хотя и это – результат.)

По задуме, в ходе семинара всем участникам должно было стать ясным, как много делают демократические поляки и русские для установления демократии в Беларуси. А в ответ, естественно, услышать благодарность и горячие заверения в дружбе, сотрудничестве и т.д. Но вышло не всё так просто. Если и говорили наши журналисты тёплые слова, что случалось редко, то только в адрес поляков. Россиянам же выставили "неуд" по полной программе. И за фашиствующего Жириновского, и за кремлёвскую поддержку Лукашенко, и за имперское мышление практически всех публичных политиков и "свободных" журналистов, и за двойной московский стандарт в подходе к защите прав человека, и за сознательное непонимание разницы между национализмом и шовинизмом, и за бесцеремонное отождествление белорусов с русскими. Как видим, перечень обвинений, обрушившихся на Россию в лице участницы семинара Галины Старовойтовой, был велик, разнообразен и зол. Хотя принять на себя все грехи довелось, возможно, одному из самых демократически мыслящих в России политиков. О чём сама Старовойтова не преминула нам заявить. Однако, ей пришлось выслушать упрёки. Можно только представить себе, чтобы участники семинара сделали с каким-нибудь Зюгановым или Ампиловым. Галина Старовойтова, как могла, отбивалась и дистанцировалась от этих одиозных фигур и официальной политики Кремля. Однако при этом активно отрицала негативную роль России, которую она играет сегодня в деле становления демократии в Беларуси. Свою державу Галина Старовойтова в обиду не давала, а на нас обиделась.

Я так много уделил внимания этому эпизоду семинара ещё и потому, что о "своём" Станиславе Шушкевиче мне сказать практически вообще нечего. В том, что касается непосредственного общения с ним, всё было замечательно: он проявлял себя остроумным, лёгким, оригинальным собеседником. Острил не только в аудитории, но и за обедами-ужинами, постоянно находился в окружении журналистов. А вот в наших горячих спорах, о которых сказано выше, вёл себя индиферентно. В ходе самой острой трёхчасовой дискуссии Станислав Шушкевич не произнёс ни слова, никак не проявив своего отношения к разговору. Что за этим стояло, – не могу сказать. Возможно, боязнь испортить отношения с Россией, ослабить свой имидж у тамошних демократов. Возможно, несогласие с тем, о чём говорили белорусские журналисты. Не знаю. Хотя, назавтра, в приватных беседах с нами, он горячо поддерживал мысли и о "незалежнасці, і аб імпэрскім расейскім менталітэце"... Но было это в кулуарах.

Ни с кем из польских коллег до этого семинара, естественно, знаком не был. Они понравились, честно делали своё "семинарское" дело: делились опытом, рассказывали об истории рождения и становления независимых СМИ в своей стране, в том числе – о подпольной работе в годы военной диктатуры. Всё это было интересно. Но практическая ценность для нас этих и других "лекций", согласитесь, невысока. Наша сегодняшняя специфика ни с чем не сравнима. Изощрённость противодействия нашей власти независимым СМИ и зарубежным корреспондентам в сравнении даже с режимом Ярузельского на порядок выше. Общественная же активность масс, национальная гордость, реальные действия оппозиции, значительность и авторитет в народе её лидеров – на порядок ниже. Не говоря уже о степени участия в тогдашних польских и теперешних белорусских делах демократической Европы. Тогда, в 80-х годах, Польшу буквально вытягивали из соцлагеря, а нас сегодня лишь слегка подбадривают издалека: держитесь, не унывайте, всё будет хорошо.

Когда? Об этом хочется спросить у Европы. Хотя, конечно, спрашивать нужно прежде всего у себя самих. У нашего "памяркоўнага" менталитета, у нашей политической апатии, у нашего рудиментного мышления о славянском единстве, у нашего народного согласия на то, чтобы у всех было пусть мало, но поровну... Я не знаю, что бы делали мои польские коллеги, окажись они в такой ситуации. Вероятно, то же, что и большинство белорусских журналистов. А именно, грустно озирая окрестности, ругали бы президента, хлестали бы оппозицию, в глубине души понимая, что плетью обуха не перешибёшь. Хотя это не означает, что нужно плакаться в жилетку, ничего не делать и обижаться на народ.

Выступления моих коллег на семинаре были пожалуй, его самой интересной частью. Точность оценок, знание предмета, полемический и публицистический талант – всё это придавало дискуссиям живость и интерес. Думаю, и поляки и россияне узнали о нас из первых уст много полезного. И о себе, что не менее важно. Мне, например, понравился доклад Семёна Букчина. Он очень ёмко, образно и точно охарактеризовал то, почему и как видят польские и российские СМИ нашу страну, отражая это в публикациях и на телевидении. Ярко выступил также Константин Скуратович ("Белорусский рынок"). Произвели хорошее впечатление Вадим Казначеев из "Навіны-Свабода" и Юрий Дракохруст из российской и белорусской служб радио "Свобода". Отмечаю их потому, что были с нашей стороны и "школьные выступления", не отмеченные мыслью и откровениями.

А в целом журналистская командировка в Польшу дала мне возможность сформулировать некоторые мысли, которыми и хочу закончить эту корреспонденцию. На мой взгляд:

- во-первых, эффективность семинара тем выше, чем более конкретную задачу он себе ставит. Тогда легче и точнее подбираются его участники и ведущие. Конечно, по-своему интересны и полезны любые контакты. Но, учитывая серьёзность стоящих в Беларуси проблем, с нами нужно говорить не о ситуации вообще, а о конкретных "частностях", с помощью которых можно добиться реального результата;

- во-вторых, центр тяжести обсуждения и тем более решения задач по демократизации Беларуси надо переносить сюда, на родную почву. И уж если западные фонды, общественные институты решили помочь нам, то и средства надо бы направлять, как говорится, в гущу событий. Хорошо бы, в частности, конкретно поддержать конкретные издания и конкретных журналистов, на кого можно положиться, кому можно искренне верить и кто конкретно обеспечит необходимую политико-демократическую и моральную отдачу.

Тогда со временем мы сможем и в Польшу, и в Швецию, да хоть бы и на Тайвань, свободно ездить на свои заработанные "кровные" средства, быть за границей в качестве равноправных для всех партнёров из своей красивой, цивилизованной и доброй страны. Страны, основной экзотикой в которой останется её замечательная природа, а не теперешний президент с его моделью "рыночного социализма".

Сергей ШИШКИН,
заместитель председателя региональной организации Белорусской ассоциации журналистов.

"Камітэт закрыт. Усе пайшлі..."

Днямі на дзвярах магілёўскага грамадзянскага камітэта "Дзеці Чарнобыля" зьявілася паперка, аздобленая надпісам пра тое, што камітэт зачынены. Прыклееная па ўсіх кадэбэшна-міліцэйскіх правілах "опечатования", паперка да таго ж мае пячатку і папераджальны надпіс аб тым, што камітэт зачынены афіцыйнай установай. Пакуль ролю гэтай "афіцыйнай установы" ўлада адвяла домакіраўніцтву, якое выставіла камітэту прэтэнзію аб няўплаце запазычанасці за карыстанне жылой плошчай.

Як патлумачыла рэдакцыі ТМ старшыня камітэта Наталля Рослава, простае нібыта на першы погляд пытанне "няўплаты" насамрэч не зьяўляецца ні першапачатковым штуршком да канфлікту, ні прычынай яго. Яно, гэтае пытанне, надуманае і беспадстаўна ўскладнёнае спэцыяльна. "Дзеці Чарнобыля" могуць зняць яго за столькі часу, колькі патрэбна на тое, каб дайсці да першай ашчаднай касы.

Усё намнога складаней. Па ўсяму, справа не абыйшлася без шчыравання з боку іншага "комитета", чый офіс знаходзіцца на Піянэрскай. Гэтая ўстанова ў нас "сакрэтная", а таму ніяк у канфлікце сябе не выяўляе: яе справа – "дать компромат". Яго хапае: чарнобыльскі камітэт даволі часта наведвае патрыятычная моладзь: хрысціянскія дэмакраты, маладафронтаўцы, незалежныя журналісты. Тут праводзяцца адкрытыя дыскусіі, грамадскія канфэрэнцыі, сустрэчы з замежнымі партнерамі па дабрачыннай дзейнасці. А чаго вартая асоба самой Рославай, да якой ва ўлады свой даўні і жорсткі рахунак... Вось гэты "кампрамат", відаць, і лёг на выканкамаўскі стол. Адсюль і паступіў загад "срочно решить вопрос!"

У папераджальным лісце да Н. Рославай паведамляецца, што рашэнне аб высяленні камітэта прымаецца на падставе недапушчальнасці выкарыстання жылых памяшканняў (а камітэт сапраўды шмат год знаходзіцца ў выдзеленай яму ў свой час гарвыканкамам кватэры) у іншых мэтах. Гэта сапраўды для горада праблема, немала кватэр апошнім часам сталіся офісамі фірмаў, таварыстваў і арганізацый. Аднак жа гэта дапускае закон! Да таго ж шырокай кампаніі па выслабаненні кватэр "ад чужынцаў" у горадзе, як вядома, не праводзіцца: давялося б папрасіць на вуліцу немала арганізацый, якія найперш любыя ўладзе, і такіх фірмаў, якім памяшканні былі выдзеленыя з улікам "родственных связей" іх кіраўнікоў з чыноўнікамі. А тут вось сышоўся свет клінам на чарнобыльскім камітэце: высяляйся і ўсё, няма нават гаворкі аб ніякай замене, куды можна было б перавезьці вялікую па аб'ёму – за столькі год работы! – фінансава-мытную дакумэнтацыю, адмысловую бібліятэку, матэрыяльныя рэчы і тэхнічныя прылады.

Так і бачыцца, як улада пераможна трэ рукі: супраць "жыллёвага" довađу Наталля Рослава не ўтрымаецца! Гэта ж яе ўласны перадвыбарчы дэпутацкі заклік: убраць "канторы" з кватэр, аддаць жыллёвыя памяшканні людзям, што гадамі не могуць дамагчыся прыстойнага жылля. Тым самым улада дэманструе добрую памяць. Але, па шчырасці, больш яскрава дэманструе цынізм. Бо на просьбу Наталлі пазнаёміць яе з будучымі жыхарамі кватэры, каб дапамагчы ім уладкавацца і пасябраваць, домакіраўніцтва адкрыта ... сьмяецца.

Лічыцца, што ў дваццатыя гады камісары, сыходзячы са сваіх "офісаў", калі "труба звала", нібыта пакідалі на дзвярах суровыя надпісы : "Комитет закрыт. Все пошли на фронт!" Цяперашнія камісары нікуды не спяшаюцца, хаця паранейшаму зачыняюць камітэты. Не свае, праўда. Аднак такія дробязі для іх заўсёды былі дэталямі пэрманентнага "пераходнага часу".

АДДЗЕЛ НАВІНАЎ ТМ

Што пераважыць: крымінал альбо лаяльнасць?

Распачаўся і набірае моц скандал, звязаны з рэктарам магілёўскага машынабудаўнічага інстытута Васілём Ходаравым. Банальная рэч: рэктар і ягоныя набліжаныя вольна і, зразумела, на сваю карысць распараджаліся немалымі сродкамі пазабюджэтнага фонду. На гэтыя грошы будаваліся дачы, добраўпарадкоўвалася іхная тэрыторыя, з гэтых сродкаў налічваліся сабе прэміі і г.д.

Рабілася гэта не адзін год. Неаднойчы ішлі сігналы аб гэтым на адрас кантрольных органаў і вышэйшага начальства. Аднак жа прозвішча рэктара, у якога вучылася палова нядаўняга і сённяшняга магілёўскага кіраўніцтва, вядомая ўсім ходараўская прыхільнасць да Лукашэнкі, натуральна, стрымлівалі праверачныя намаганні. Паверыў у сваю недатыкальнасць і рэктар, што паступова зрабіла яго неасцярожным і надта самаўпэўненым.

Нам цяжка сказаць, як гэта здарылася, але факт ёсць факт: абласны камітэт дзяржаўнага кантролю днямі пацвердзіў тое, аб чым усяму інстытуту было ведама даўно і дакладна – ў інстытуце крадуць сродкі, якія студэнты і выкладчыкі зарабляюць на выкананні даследчых, вытворчых і навуковых заказаў ад прадпрыемстваў. Лічбы, прыведзеныя ў даведцы камітэта, вымяраюцца дзесяткамі мільёнаў. Факты бессаромных паводзінаў рэктара ўражваюць. Аднак жа спадар Ходараў, як паведаміла афіцыйная прэса, пакуль спакойна, па ўласным жаданні, выйшаў на пенсію. Магчыма, што гэтым усё і завершыцца.

Ніякага намеру ўмешвацца ў такія справы ў нас няма. Мы як раз лічым, што ўтрыманне чалавека за кратамі ў нашай краіне не заўсёды ёсць сведчаннем справядлівасці і барацьбы за парадак. Можна нагадаць імёны людзей, канкрэтная віна якіх у крымінальных злачынствах па сёння выклікае вялікі сумнеў у грамадстве: Старавойтаў, Лявонаў, Сямёнаў, Клімаў... Не гаворачы аб тых, каго ўлада адкрыта пераследуе "за палітыку". Але як грамадскае люстра мы не можам утойваць ад чытачоў настрой большасці выкладчыкаў і іншых супрацоўнікаў інстытута, з якім сутыкнуліся: яны ўпэўненыя, што былога рэктара пашкадуюць за ягоную падкрэсленую лаяльнасць рэжыму. Такія паводзіны для цяперашняй улады больш важкія, чым нейкія там "парушэнні фінансава-гаспадарчай дысцыпліны".

АДДЗЕЛ НАВІНАЎ ТМ

Заява
аб прыёме ў грамадзянства БНР

Я *(імя, прозьвішча)* далучаюся да грамадзянства Беларускай Народнай Рэспублікі і заяўляю пра вернасьць ідэялам БНР – незалежнасьці, свабодзе і дзяржаўнасьці Беларусі, беларускай мове.

Я прысягаю бел-чырвона-беламу Сьцягу і гэрбу "Пагоня" як адзіным дзяржаўным сымбалям Беларусі.

Прашу Раду БНР у асобе яе Прэзыдыюма прыняць мяне ў грамадзянства Беларускай Народнай Рэспублікі.

Імя Прозьвішча

дзень, месяц, год нараджэньня

краіна нараджэньня

нацыянальнасьць

хатні адрас (па жаданьню)

ПРАГРАМА
Пасхальнага сьвяткаваньня
ў касьцёле св. Станіслава
з удзелам
Апостальскага нунцыя
ў Беларусі
Яго Экселенцыі
Кс. Арцыбіскупа
Дамініка Грушоўскага

Вялікая Пятніца
10 красавіка

18.00 – Літургія Пакуты Госпада

Вялікая Нядзеля (Пасха)
12 красавіка

7.00 – Рэзурэкцыйная працэсія
10.00 – Канцэрт арганнай музыкі са скрыпкай
11.00 – Сьвяточная Сьвятая Імша. Парафіяльны хор
12.00 – Канцэрт арганнай музыкі
12.30 – Сьвятая Імша для дзяцей
13.30 – Пасхальная выстава
16.00 – Магілёўскі гарадскі камэрны хор і аркестар
17.00 – Народны харавы ансамбаль "Спадчына"
18.00 – Сьвятая Імша. Народны харавы ансамбаль "Спадчына"
19.00 – Спэктакль "Уваскрос для нас..."

Велікодны Панядзелак
13 красавіка

9.00 – Сьвятая Імша
10.00 – Канцэрт арганнай музыкі
11.00 – Сьвятая Імша
18.00 – Сьвятая Імша

Вялікдзень. Магілёў, 1998 г.

Хрыстос паўстаў зь мёртвых,
Сьмерцю сьмерць перамог.

Шаноўныя Браты і Сёстры!

Сёньня працягваю да Вас рукі, каб супольна з Вамі перажыць Таямніцу Ўваскрашэньня.

Вясна. Вялікдзень. Звоняць званы, званочкі. Калі адкрыецься, Езус назаўсёды запануе ў Тваім сэрцы. Новае сэрца – менавіта гэтага нам патрэбна. Учора? Ужо мінула. Заўтра? Яшчэ не надыйшло. Сёньня – гэта адзіны дзень, які трымаеш у далоні. Учыні зь яго свой найпрыгажэйшы дзень! Можа быць так цудоўна! Жыцьцё ёсьць прабываньнем на сонцы.

У Хрысьце ўваскрэсла зямля. У Хрысьце ўваскрэсла неба. Нават тыя, якія ніколі не хадзілі да касьцёла, на Вялікдзень прыносяць кошыкі поўныя ежы. Струменчыкі асьвячонай вады сплываюць на галовы прыбыўшых са сьвянцонкай і да кошыкаў, якія паставілі адзін побач з другім.

Пасьля літургіі Вялікай Суботы адбываецца Рэзурэкцыйная працэсія. Шмат хто прыглядаецца гэтаму нештодзённаму здарэньню. Хтосьці пытаецца: "Што гэта?" Ідзём абвяшчаць перамогу Ўваскрасшага! На целе Езуса хвалебныя раны.

Якая вялікая надзея для Цябе – Беларуская Зямля. І твае раны стануцца хвалебнымі, як Хрыстовыя. Мы – Дзеці Ўваскрашэньня. Ня ўдалося так проста пазбыцца Бога, ня ўдасца Яго забіць, заваліць камянём і пазбавіцца назаўсёды. Ня можна Бога скрэсьліць зь людскога сэрца. "Шукаць Хрыста" – гэта не дадатковае абцяжараньне, але запрашэньне скіраванае да кожнага, каб прыняў удзел у Яго перамозе.

Хрыстос уваскрос дзеля Цябе. Памятай, што Ўваскрашэньне Хрыстовае ёсьць надзеяй для кожнага з нас.

Зь вялікай любоўю ў сэрцы да кожнага
з Вас і дарам малітвы

кс. Уладзіслаў Блін

Бэрлінскі мур нанова?

З майго ўласнага досведу размоваў са знаёмымі палякамі, магу сцьвярджаць, што яны не разумеюць, як мы можам адмаўляцца ад уласнай спадчыны, мовы і гісторыі. Частка іх наогул думае, што адразу пасля іх усходняй мяжы пачынаецца Расея ...

Чатыры месяцы мінула з таго часу, калі Польская дзяржава ўвяла на сваёй тэрыторыі новыя правілы прабывання іншаземцаў. Шмат хто з беларусаў і дагэтуль не можа супакоіцца на гэты конт. Яно й зразумела, – калі на іншых эўрапейскіх грамадзянах гэтыя правілы ніяк не адбіліся, дык зусім не тое для нас. Абуральнае "чаму?" гучыць з вуснаў "чалнакоў", памежных гандляроў, проста людзей, у якіх у Польшчы жывуць сваякі ці знаёмыя. Ясна, што Польшча хоча ад нас адмежавацца. Думаю, што справа тут не ў "чалнаках" і памежных гандлярах кантрабандным таварам. Як і не ў чэргах на мяжы, бо яны не ствараюць такой ужо вялікай праблемы.

... Гадоў сем таму, яшчэ за СССР, Польшча спрасьціла парадак перасячэння сваёй мяжы. У асноўным гэта было зроблена дзеля грамадзянаў Летувы, Беларусі й Украіны, каб яны маглі свабодна наведваць сваякоў, гандляваць ці быць проста турыстамі. Прайшло некалькі месяцаў, і замест гэтых трох рэспублік былой імпэрыі паўсталі тры незалежныя краіны. Паступова вызначыліся і палітычныя накірункі гэтых дзяржаваў. На жаль, мы выглядаем на фоне згаданых суседзяў зусім дрэнна. Аднак гэта – наша справа, і іншыя дзяржавы ў яе не ўмешваюцца. Але ж, калі ў Беларусі пачалася сапраўдная дыктатура з усімі клясычнымі яе атрыбутамі, ды яшчэ актыўна падтрыманая Расеяй, нашы суседзі сур'ёзна задумаліся. Дыктатура спараджае нелегальную эміграцыю, нелегальную працу, прыносіць шмат праблемаў суседнім краінам, у тым ліку й крымінальныя злачынствы.

І Польшча, якая імкнецца на поўных правах у Эўропу ды ў NATO, зразумела, зрабіла пэўныя захады для абароны ад небясьпечнага суседа. У некаторым сэнсе новыя правілы ўезду – гэта першыя цагліны новага Бэрлінскага муру паміж абноўленай дэмакратычнай Эўропай з аднаго боку, і намі з Расеяй – з другога. Гэта – "плён" нашага вяртання ў мінулае, адмаўлення суверэнітэту й адраджэння. І ад нас залежыць, ці будзе гэты мур расці далей.

Сяржук ГІРКІН

Шляхам узвышэння і роспачы

Жыццё беларусаў у большай частцы на працягу нашага гістарычнага існавання залежала ў асноўным ад выніку сутыкнення знешніх сілаў. Так ужо, мусіць, было наканавана, што беларусам ад старажытнасці прыходзілася даказваць права на існаванне. Гэта было натуральна, бо славяне ўжо ў часы далучэння да слоўнай пісьменнасці ішлі рознымі шляхамі ў сваім развіцці. Нязгода з такімі высновамі грунтавалася на імпэрскай расейскай і савецкай тэорыі, асабліва апошняй, – аб недапушчальнасці хоць нейкага сепаратызму. На самай справе была натуральная цяга народаў да непаўторнага і самастойнага жыцця.

Ды гісторыя падкідвала розныя выпрабаванні. Многім народам, а перш за ўсё беларусам, прыходзілася ўзлятаць на вяршыні культурнага і дзяржаўнага існавання, абрывацца ў прорвы амаль да падножжа, каб потым у муках і праціборствах ізноў ісці да вяршыні, абрываючыся з чарговай прыступкі, вельмі часта не па сваёй волі.

Так было ў канцы XVIII стагоддзя, на працягу XIX-га. Менавіта жорсткія расправы з паўстанцамі больш скіраваны былі на сярэдні слой і сялян. Гэта выклікала недавер да тых, хто пачынаў гаварыць пра самастойнасць. Акрамя таго, імпэрскай прапагандай, канфэсійным проціпастаўленнем грамадства было расколата, не было адзінства. Гэта таксама сталася адной з прычын паражэння. Не выключэнне і паўстанне 1863 года. На самым пачатку не было адзінства між цэнтральным урадам і правінцыйным паўстанцкім камітэтам. Кастусь Каліноўскі разам з паплечнікамі спрабаваў дэмакратызаваць накірунак дзейнасці, каб схіліць да падтрымкі вольных людзей, дробную шляхту і сялян. Гэта больш удавалася ў Літве і Заходняй Беларусі. На ўсходзе цяжкасцей было больш. Аднак і тут пачатак быў актыўным. На Магілёўшчыне агульнае кіраўніцтва паўстаннем узначаліў Людвік Звяждоўскі (псэўдонім "Тапор"). Ён разаслаў усім паўстанцкім атрадам цыркуляр аб спосабах дзейнасці ў дзень аб'яўленага паўстання. Найбольшую падрыхтоўку рух атрымаў у Горацкім і Чэрыкаўскім паветах, дзе мабільнымі атрадамі кіравалі Л.Звяждоўскі і Я.Жукоўскі ("Каса"). Былі групы і ў іншых паветах, але яны менш праявілі сябе. Трэба адзначыць, што на чале паўстанцкіх атрадаў былі пераважна прафесійныя вайскоўцы, якія кідалі службу ў царскай арміі, каб дапамагчы вызваленню сваёй Айчыны.

Паўстанне было драматычным, ужо ў траўні таго ж года большасць атрадаў пацярпела паразы, паколькі не змаглі аб'яднацца ў адзіную сілу. Слаба падтрымалі сяляне, якія адносіліся да інтэлігенцыі з недаверам. Немала гэтаму садзейнічала і афіцыйная прапаганда аб "польскім прошлым", а часам – звычайны подкуп. Сялянам абяцалі ўзнагароду, калі яны будуць даносіць на інсургентаў. І некаторыя на гэта кваліліся.

Сёння цяжка ўзнавіць геаграфію паўстання, бо вельмі мала захавалася сведчанняў. Архіўныя дакументы прадстаўлены ў асноўным матэрыяламі следчых камісій. А ў іх палонныя ці арыштаваныя па даносу імкнуліся ўсяляк сябе выгарадзіць, паказаць выпадковасць свайго ўдзелу: былі мабілізаваныя, прымушаныя і г.д.

Так, чарговае памкненне да незалежнасці было задушана. Але справа ахвярнікаў не прапала. Святую ідэю і праз стагоддзі спрабуюць рэалізаваць іх нашчадкі.

Яраслаў КЛІМУЦЬ

Нам трэба навучыцца шанаваць прыроду

Наш карэспандэнт Сяржук Гіркін гутарыў са старшынём Магілёўскага экалягічнага таварыства Міхалам Шэраметавым.

– Скажыце, калі ласка, што вас прымусіла задумацца над гэтай праблемай?

– Шмат фактаў з нашага жыцця. Сістэма савецкай улады вяла да знішчэння прыроды і яе рэсурсаў. Успомніце мэліярацыю, індустрыялізацыю. Усё гэта трэба было праводзіць зусім па-іншаму, без нанясення шкоды прыродзе. Нашае экалягічнае таварыства (МЭТ) толькі што заснаванае. Яно аб'яднала людзей, якія хочуць неяк спрычыніцца да экалягічнага адраджэння роднага краю.

– Якім чынам вы мяркуеце гэта зрабіць?

– Трэба весьці сярод людзей тлумачальную працу, праводзіць пікеты, мітынгі ў абарону прыроды. Мы хочам выйсці на кантакт з GREENPEACE, з падобнымі арганізацыямі ў тых краінах, дзе яшчэ нядаўна было вельмі дрэннае становішча з аховай навакольнага асяроддзя, напрыклад, у Польшчы, Чэхіі, Вугоршчыне. Зараз, калі на іх прадпрыемствах зьявіліся гаспадары, справа палепшылася. Не будзем цурацца скаргаў ў прыродаахоўчую пракуратуру і экалягічную паліцыю, якія ў нас нядаўна створаныя.

– Значыць, вы бачыце вырашэнне праблемы ў прыватызацыі?

– Абавязкова. Дзяржава не зацікаўленая тут нешта рабіць. Калі ж прыйдзе гаспадар, ён будзе пільнаваць чысціню, каб яго не аблажылі санкцыямі.

– Але ж так вы набудзеце сабе шмат ворагаў, бо не сакрэт, што далёка не кожнаму кіраўніку такое даспадобы. Асабліва ў нашым горадзе, дзе многа буйных хімічных прадпрыемстваў.

– А што рабіць? Камусьці ж трэба гэтым займацца. Нам усім трэба навучыцца шанаваць прыроду. Іншага шляху проста не існуе, падабаецца гэта каму ці не. Карыстаючыся выпадкам, хачу зьвярнуцца да жыхароў гораду: не думайце, што праблемы экалёгіі – несур'ёзныя ці другасныя. Смела прапаноўвайце нам свае думкі на гэты конт.

Кантактны тэлефон Міхала Шэраметова – 44-06-91.

Парасятам амерыканская мара ўсміхнулася ў Магілёве

Пад заканчэнне тэатральнага сезону, якое ўжо не за гарамі, Магілёўскі тэатар лялек парадаваў гледачоў новай пастаноўкай. Зробленны па матывах вядомай дзіцячай казкі "Тры парасяты" аднайменны спэктакаль, "на англійскай мове з сінхронным перакладам", стаў выдатным падарункам ня толькі маленькім, але і дарослым аматарам мастацтва.

У пэўнай ступені спэктакаль зьявіўся эксперымэнтам. Гэта праявілася і ў тым, што выбраная першаснова, дзіцячая казка, раптам пераўтварылася ў лёгкую і добрую, "хэпіэндавую" амерыканскую гісторыю, і для малых, і для дарослых.

Адзін з работнікаў тэатра ў антракце прызнаўся: "Спачатку я быў супраць англійскай мовы, не разумеў, навошта яна. Затое цяпер бачу – без яе нельга". Сапраўды, з выкарыстаннем гэтага прыёма спэктакаль атрымаў цікавае гратэскнае аздабленне, дзея набыла ... жывыя рысы, і не ўвасабляецца ў трывіяльны казачны анэкдот пра шчаслівую амерыканскую парасяціну. Тое, што бачыць глядач на сцене, нагадвае анімацыйны фільм, прычым фільм-пародыю на вестэрн і меладраму аднначасова.

Я адчуваў сябе ня толькі гледачом. Пэрыядычныя звароты да залы пераўтварылі мяне (як і ўсіх астатніх!) у досыць важных асобаў – толькі для нас усё і распавядалася на сцэне. Вельмі спадабалася, як акторы (прынамсі, усе ігралі цудоўна) "забывалі" пра сваіх лялечных герояў і пачыналі рабіць на першы погляд нешта абсурднае – танчыць адзін з адным, перамаўляцца, задуменна спыняць свой рух. Гэта таксама прыўносіла дадатковыя фарбы ў дзею, насычала яе нечаканым зместам.

Але ўсяго было ў меру. Атрымалася лёгкая, надзвычай дасціпная і вясёлая посмешка рэжысёра Алега Жугжды з гісторыі пра "осуществлённую американскую мечту". Праўда героямі, якія дасягаюць гэтай мары – уласнага дому і спакойнага сытага дабрабыту – сталі тыя самыя тры парасяты.

І так хацелася апынуцца побач з гэтымі казачна шчаслівымі парасятамі-сімпацягамі хаця б на сцэне Магілёўскага тэатра лялек!

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Магілёўскі тэатар лялек. 21-ы тэатральны сэзон

Рэпэртуар на красавік:

4, 5 – Премьера: Лора Ли "Сказка о трёх поросятах" (пикник на английском газоне по английской сказке, с 6-ти лет)

11 – Ан. Лелявский "Весёлый цирк" (кукольное цирковое представление, с 5-ти лет)

18 – А. Линдгрен "Мио, мой Мио!.." (рождественский мираж, с 5-ти лет)

26 – П. Кондрусевич "Красная Шапочка" (мини-опера для детей и родителей по всемирно-известной сказке Ш. Перро, с 5-ти лет)

Пачатак спэктакляў а 12-й гадзіне
Каса працуе ад 10-й да 17-й, акрамя панядзелка
Прымаюцца заяўкі ад калектываў
Тэлефоны для даведак: 25-84-89; 25-64-46

Мастацкі кіраўнік тэатру Алег Жугжда

ПАЭТЫЧНАЯ ГАСЦЁЎНЯ ТЫДНЁВІКА

*Вершы з кнігі "Шарая гадзіна" **Хведара Ніцкі** мы перадрукоўваем з № 16 "Нашай Нівы" (1993 г.).*

ПЯТА

Для тых, хто вырас пад пятою,
прыйшло адсланьне залатое,
і можна сьпіны разагнуць
і ў мросны блакіт зірнуць.

І мы глядзім увысь, ды ўпотай
шукаем там абрысы Бота:
а раптам вернецца пята,
і мы пачуем трэск хрыбта?

лілёвыя, як той [illegible] смутак,
што каранямі ўпіўся ў наш закутак.
Сіпіць гарбатнік. Хутка закіпіць.
Пара ўставаць. Пара гарбату піць.
Пара туды, дзе [illegible]
на шэры [illegible] кладуць курсівам,
нібы актору [illegible] грым...
Мы хутка [illegible]...
Дай, Божа, ўсім у шчасьце цэлы й сталі
той згадцы, якой мы не зазналі.

Харон на чорнай шугалеі
зьвязе мяне за Ахерон.

Ды, стаўшы ценем, у імгле я
на беразе растайным зноў
зьляплю сабе з рачнога глею
людзей, і птушак, і зьвяроў.

ПАТОП

Мазгі разбухлыя. Агаленыя нэрвы.
А зь неба воды льюцца безь пярэрвы.

* * *

Я зманьтачыў усё абы дзе, абы з кім, абы як
і ў спацелай далоні апошні сьціскаю мядзяк.

Я б зьбавіў яго, ды пахмуры Харон не [illegible]:
усё роўна, крыху, не крыху, а спагоніць абол

[illegible]

НА ЗОЛКУ

На кухні суха чыркнула запалка.
Фаерка расьцьвіла агнём фіялкай,

* * *

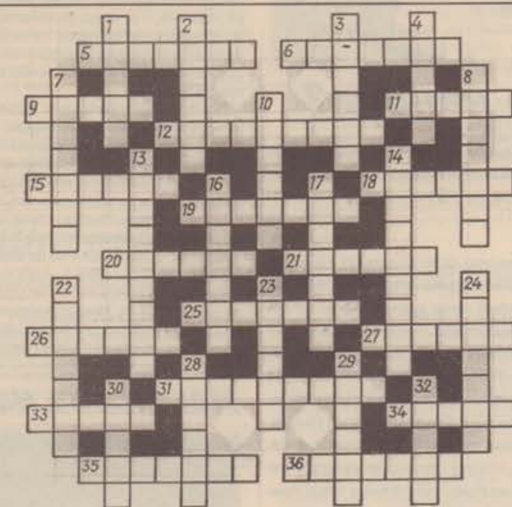
Праз шквал [illegible],
праз несусьветны гвалт
я чую сёмым сьлыхам
узмах лёгкіх крыл
Тых, хто ў імгле туманы
[illegible]

* * *

Калі жывеш [illegible],
бы ўвосень гольле [illegible] крон,

Заткнуць бы вушы або выпіць яд,
каб заглушыць нямоўчны вадаспад.

Дзень не расплюшчвае вачэй запеклых.
Ноч доўжыцца. І, бы ў атворы пекла,
са сьпіны згорбленай засмечанага бруку
[illegible]

Перакладзіце на беларускую мову

Па гарызанталі:
5. Перелог. 6. Форель. 9. Пшено. 11. Участие. 12. Кладовая при амбаре. 15. Луг. 18. Грусть. 19. Журнал. 20. Выхухоль. 21. Трясогузка. 25. Декабрь. 26. Печенье. 27. Ищейка. 31. Пустыня. 33. Шрам. 34. Пояс. 35. Крючок для вязания. 36. Камелёк.

Па вертыкалі:
1. Сверкание. 2. Вьюга. 3. Душок. 4. Согласие. 7. Приключение. 8. Парус. 10. Клинышек. 13. Постановление. 14. Сумерки. 16. Занавес. 17. Кислятина. 22. Помойка. 23. Выжереб. 24. Налог. 28. Лён (очёсанный). 29. Знакомый. 30. Резон. 32. Место, на которое сажали невесту при свадебной церемонии.

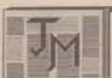
Абвестка

Ты – беларус? Ты хочаш ведаць гісторыю свае Бацькаўшчыны й чытаць беларускіх аўтараў на роднай мове?

Калі так, то мы радыя прапанаваць табе кнігі й касэты. За даведкамі зьвяртайся ў аўторак і чацьвер з 18-й гадзіны па тэлефоне 31-04-39 (Сяржук), і ў любы час – па тэлефоне 25-57-85 (Алесь).

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадской асацыяцыяй "КОЛА СЯБРОЎ".

Зарэгістравана ў Дзяржкамітэце Рэспублікі Беларусь па друку за № 831.

Газэта выходзіць па пятніцах, пераважна на беларускай мове.

Кошт аднаго асобніка газэты ў гандлі праз сістэму Саюздруку — 3.000 рублёў. У свабодным продажы і ў грамадскіх распаўсюджвальнікаў — па дамоўленасці.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
212030, г. Магілёў,
вул. Першамайская, 6-22.

ТЭЛЕФОНЫ:
31-04-15,
22-97-82

Газэта надрукавана афсетным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова 7. Наклад 1.100 асобнікаў.